

Grammatik-ark til forklaring af øvelse 19

Brug af §13: Bøjning af de stærke verber

På dansk har vi to slags udsagnsord:

- 1) De, der "opfører" sig normalt under bøjningen i tid: **at købe, jeg køber, jeg købte, jeg har købt.**
(Det er de fleste, og det er dem, vi har arbejdet med hidtil.)
- 2) De, der ikke "opfører" sig normalt under bøjningen: **at se, jeg ser, jeg så, jeg har set**
(havde dette udsagnsord "opført" sig normalt, ville det have lydt: at se, jeg ser, jeg seede, jeg har set)

Nogle "opfører" sig endnu mere unormalt: **at springe, jeg springer, jeg sprang, jeg har sprunget**

Børn "bøjer" jo ofte normalt: at springe, jeg springer, jeg springede, jeg har springet. Vi kan høre, at det lyder forkert, men det kan børn og udlændinge ikke!

Sådan er det også på tysk.

De "normale" kalder vi
De svagt bøjede udsagnsord
eller

"de svage verber"

De "unormale" kalder vi
De stærkt bøjede udsagnsord
eller

"de stærke verber"

Se i §13,
hvordan de stærke verber bøjes

Skema fra § 24

	nutid		datid	
	svage og stærke		svage	stærke
ich du alt andet i ental <i>er, sie, es, man</i>	-e ➔ -st ➔ -t	-te -test -te	- -st -	
wir ihr alt andet i flertal <i>sie, Sie</i>	-en -t -en	-ten -tet -ten	-en -t -en	

Husk!

Et svagt verbum ender i førnutid på -t
Et stærkt verbum ender i førnutid på -en

De to pile viser, hvor der er omlyd i nutid, hvis et stærkt verbum har omlyd fra navneform til nutid.

Eksempel:

fahren hedder **fährt** i nutid

Så bøjes ordet i nutid:

ich fahre
du **fährst** ←
er, sie, es **fährt** ←
wir fahren
ihr fahrt
sie fahren

Se på bagsiden, hvordan du skal "læse" §13

Slå nu op i §13 og se f.eks. det øverste stærke verbum: beginnen
 Navneform: beginnen, nutid: beginnt
 Her er der ingen forskel på vokalen fra navneform til nutid.
Vi skal altså ikke bruge de to pile!

hat er blevet sat med fed skrift, fordi vi på dansk plejer at sige Vi **er** begyndt. Tyskerne siger altså vi **har** begyndt

Vigtigt!

Den linje, der bøjer ordet beginnen, viser kun ordene i

3. person, ental

altså det, der i skemaet hedder

alt andet i ental.

Kender man denne form, kan alle de andre former regnes ud ved at kigge i skemaet.

Herunder bøjes ordet efter skemaet (altså §24:)

Nutid		Datid		Førnutid	
ich	beginne	ich	begann	ich	habe begonnen
du	beginnst	du	begannst	du	hast begonnen
er, sie es	beginnt	er, sie es	begann	er, sie es	hat begonnen
wir	beginnen	wir	begannen	wir	haben begonnen
ihr	beginnt	ihr	begannt	ihr	habt begonnen
sie	beginnen	sie	begannen	sie	haben begonnen

	nutid		datid	
	svage og stærke		svage	stærke
ich	-e		-te	-
du	➔ -st		-test	-st
alt andet i ental <i>er, sie, es, man</i>	➔ -t		-te	-
wir	-en		-ten	-en
ihr	-t		-tet	-t
alt andet i flertal <i>sie, Sie</i>	-en		-ten	-en

Find nu i §13 **essen**
 (eller **fahren**, eller **fangen** eller **fallen**)
 Når du skal bøje den slags stærke verber,
får du brug for de to pile!

Navneformen hedder **essen**

1. person ental hedder **isst**!

Der er altså forskel på vokalen (e bliver til i)
 Hvis der er forskel på vokalerne i 3. person ental,
 er den samme forskel i 2. person ental —
 derfor de to pile.

Nutid		Datid		Førnutid	
ich	esse	ich	ass	ich	habe gegessen
du	isst	du	asst	du	hast gegessen
er, sie es	isst	er, sie es	ass	er, sie es	hat gegessen
wir	essen	wir	assen	wir	haben gegessen
ihr	esst	ihr	asst	ihr	habt gegessen
sie	essen	sie	assen	sie	haben gegessen

Sådan bøjes **fahren**

Nutid		Datid		Førnutid	
ich	fahre	ich	fuhr	ich	bin gefahren
du	fährst	du	fuhrst	du	bist gefahren
er, sie es	fährt	er, sie es	fuhr	er, sie es	ist gefahren
wir	fahren	wir	fuhren	wir	sind gefahren
ihr	fahrt	ihr	fuhrst	ihr	seid gefahren
sie	fahren	sie	fuhren	sie	sind gefahren

Ved **fahren** er hjælpeverbet ist (eller bin eller sind).
 Når hovedverbet er et verbum med bevægelse,
 er hjælpeverbet altid fra §5!